

РЕГІОН У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 332.1

Кара Ю.М., студентка
1 курсу, 1 групи
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Україна

Процес регіоналізації економічного життя відтворювальних процесів набув в останні роки характеру загальної тенденції, що відображає закономірності демократизації всіх сфер життя сучасного суспільства.

У зв'язку з перетворенням економічної природи національного господарства країни, ринковою трансформацією її економічного простору в мінливій системі суспільного поділу праці, виробничо-господарських зв'язків і економічних відносин, важливо визначити місце і функціональну роль регіонів у цьому перехідному процесі. Виходячи з цього актуальність теми є безспірною.

Наявні в науковій літературі публікації з досліджуваної проблеми виділяють загальні концептуальні проблеми економічного регіону та регіональної економіки розглядаються в роботах Н. Агафонова, А. Аданеску, В. Більчака, В. Бутова, С. Валентея, А. Гранберга, А. Дружиніна, Л. Іванченка, В. Ігнатова, В. Кашина, Р. Ковальової, А. Лаврова, В. Лексіна, М. Лемешева, Р. Лузіна та багатьох інших.

Передусім необхідно розглянути поняття «регіон», і що має на увазі під собою «національна економіка». Ряд вчених визначають «регіон» як територію в адміністративних межах країни, що характеризується наступними основними рисами: комплексністю, цілісністю, спеціалізацією і керованістю, тобто наявністю політико-адміністративних органів управління [1].

Під національною економікою прийнято вважати народне господарство країни. Це сукупність всіх галузей і регіонів, поєднаних у єдиний організм багатосторонніми економічними зв'язками. У національній економіці у нерозривному комплексі виступають виробництво, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ, послуг і духовних цінностей.

Національна економіка є продуктом історичного розвитку даного суспільства і має свою власність: приватна, змішана, державна [2].

Як нам відомо, кожній галузі виробництва властива тенденція розміщуватись на тій території, де для неї створені сприятливі умови для її розвитку. Територія служить природною базою суспільного поділу праці. Територіальний поділ праці, перебуваючи в тісному взаємозв'язку з галузевим характеризує рівень розвитку продуктивних сил країни.

У сучасних умовах відкритості економіки, єдиного інформаційного простору структура продуктивних сил регіонів формується з таких складових, як інтелектуальний потенціал трудових ресурсів з урахуванням мотивації праці; сучасна техніка і технологія в системі засобів праці, наявність і використання енергетичної і мінерально-сировинної баз, інформаційні ресурси і культурне середовище.

У системі єдиного економічного простору регіон є функціональною господарсько-територіальною одиницею макроекономіки і відносно самостійною мезорівневою відтворювальною підсистемою, цілеспрямовано реалізує принцип порівняльних переваг в процесі використання локально-територіальних ресурсів і умов господарювання.

У сучасній економіці стійкість розвитку господарського комплексу регіону у вирішальній мірі визначається системністю антикризових механізмів, активізацією інвестиційного процесу та його орієнтацією на сферу реальної економіки, ефективністю інструментарію забезпечення безперервного функціонування господарських зв'язків, включаючи інструменти здійснення неплатежів і реструктуризації заборгованостей, чітку нормативно-процедурну організацію процесу формування регіонального бюджету та забезпечення дієвого контролю за його виконанням. Для вирішення цих задач запропоновано інноваційні фінансові інструменти та прогресивні технологічні схеми безгрошового кредитування виробничих інвестицій, спрямовані на запуск інвестиційного процесу, забезпечення алгоритмізованої чіткості прозорості процедур формування і виконання регіонального бюджету, контроль адресності цільового витрачання його коштів.

Як було сказано вище, у зв'язку з перетворенням економічної природи національного господарства країни, ринковою трансформацією її

економічного простору в мінливій системі суспільного поділу праці, виробничо-господарських зв'язків і економічних відносин, важливо визначити місце і функціональну роль регіонів у цьому процесі. Тобто, буде доречно розглянути також функції регіонів. У ході дослідження було створено групування функцій. Вони поділяються на:

а) господарська функція – своїм впливом повинна забезпечити досягнення сталого економічного зростання, ефективне використання виробничого і наукового потенціалу, створення в регіоні необхідної ринкової кон'юнктури і конкуренції, а також його інвестиційної привабливості;

б) демографічна функція регіональної економіки включає забезпечення продуктивної зайнятості населення, врахування соціальних факторів, що впливають на природний приріст, відтворення населення і формування трудового потенціалу регіону [3];

в) екологічна функція регіону пов'язана з вирішенням проблем утилізації відходів, зниження матеріаломісткості виробництва, очищення стічних вод і т. д. Основною метою цієї функції є узгодження природних відтворювальних циклів біосфери і економічних циклів регіонального відтворення. Значення та необхідність поліпшення якості навколишнього середовища обумовлені ще й тим, що від нього залежать умови життя і здоров'я населення;

г) до соціально-побутової функції регіональної економіки належить житлове будівництво [4].

Розгляд регіону як «носія» і «виконавця» функцій забезпечення відтворювальної єдності макро - і мезо-економічних процесів, вузла загальнонаціональних і локальних економічних зв'язків дозволило простежити поєднання в його функціонуванні ролей спеціалізованої територіально-виробничої одиниці макроекономічної структури національного господарства і самовідтворюваної, мезорівневої соціоприродничо-господарської системи, включеної в макроекономічну суперсистему країни різноманітними зв'язками: виробничої кооперації, товарообміну, транскордонного перенесення сировини, проміжних продуктів, комплектуючих виробів, енергоносіїв в рамках міжрегіональних

виробничо-енергетичних циклів; комутативною взаємодією локальних екосистем [5].

Таким чином, можемо зробити висновки. Регіон займає провідне місце в національній економіці. Адже через свої функції та різні чинники він має значний вплив на розвиток і стан економіки країни в цілому. Розвиток регіону як основної одиниці господарювання на сьогоднішній день стає першочерговим завданням для виведення всієї країни з кризи. Крім цього, регіон виконує функцію «виконавця» забезпечення відтворювального єдності макро - і мезо - економічних процесів.

Література

1. Игнатов В. Г. Регионоведение: Учеб. пособие / В.Г. Игнатов, В.И. Бутов. – Ростов н/Д, 2004. – 528 с.

2. Ермишин П.Г. Основы экономической теории : Учебник. / П.Г. Ермишин. – Симферополь, 2002. – 192 с.

3. Денисов Ю. Д. Региональный дискурс: Сущность, эволюция, современные представления, перспективы развития / Ю.Д. Денисов, Л.А. Савельев, Л. Т. Шевчук // Региональная экономика – 2003. – №1 – С 179–185.

4.<http://studyspace.ru/regionalnaya-ekonomika./vopros-101.-tipologizatsiya-regionov-6.html>

5. Нижний Н. И. Территориальная общественная система как объект исследования региональной экономики Украины / Н.И. Нижний, Л.Т. Шевчук, Я.В. Шевчук // Социально-экономические исследования в переходный период: Региональные общественные системы: Сб. научн. работ – 2004. – Вып 3 – С 3–14.

Науковий керівник
викладач

О.О. Єрмоленко